

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Катедра української мови імені проф. Івана Ковалика

Затверджено
на засіданні катедри української мови
імені проф. Івана Ковалика
філологічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка

(протокол № 1 від 28.08.2025)

Завідувач катедри З. О. Купчинська

СИЛАБУС
з навчальної дисципліни
“Українська діалектологія”,
що викладається в межах ОПІ “Літературна творчість”
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів зі
спеціальності 035 Філологія
Спеціалізація 035.01 Українська мова та література

Львів – 2025

**Силабус курсу «Українська діалектологія»
2025/2026 навчального року**

Назва курсу	Українська діалектологія
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет ім. Івана Франка м. Львів, вул. Університетська, 1.
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філологічний факультет Кафедра української мови імені професора Івана Ковалика
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 03 Гуманітарні науки. Спеціальність 035 Українська мова та література Спеціалізація 035.01 Українська мова та література. Літературна творчість
Викладачі курсу	доц. Глібчук Н. М.
Контактна інформація викладачів	natalka.glibchuk@gmail.com nataliya.hlibchuk@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення дисципліни за попередньою домовленістю. Також можливі консультації онлайн. Для погодження часу консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	http://philology.lnu.edu.ua/course/dialektolohiya-v-kursi-ukrajinskoji-movy-v-serednij-shkoli-ukrajinisty-serednya-osvita
Інформація про курс	Курс «Українська діалектологія» є нормативною дисципліною зі спеціальності 035.01. Українська мова та література. Літературна творчість.. Загальний обсяг 90 годин, у т. ч. 32 годин лекційних, 16 годин практичних занять і 42 години самостійної роботи.
Коротка анотація курсу	Завданням курсу є ознайомлення студентів з українською діалектологією як наукою, з'ясування її предмету, завдання та місця в системі курсу української мови в закладах загальної середньої освіти. У процесі вивчення курсу студенти зможуть вільно орієнтуватися на лінгвістичній карті, аналізувати діалектні тексти, виявляти фонетичні, морфологічні, лексичні особливості говорів української мови, виробляти навички запису діалектних матеріалів фонетичною транскрипцією. Лекції спрямовані на ознайомлення з українською діалектологією як наукою, її системою термінів, із фонетичними, морфологічними, лексичними особливостями наріч і говорів української мови. На практичних заняттях студенти повинні навчитися аналізувати діалектні тексти і вказувати, робити порівняльну характеристику наріч і діалектів української мови на базі вивчених фонетичних, морфологічних, лексичних особливостей кожного з них, а також аналізувати та інтерпретувати карти Атласу української мови.
Мета та цілі курсу	Мета курсу – допомогти студентові засвоїти основні процеси поширення в діалектному просторі української мови, з'ясувати взаємодію літературної та діалектної мови, основні ознаки діалектів на різних структурних рівнях мови. Курс «Українська діалектологія» має загальнотеоретичні і практичні цілі. Загальнотеоретичні цілі курсу полягають в тому, щоб знати: <ul style="list-style-type: none"> • систему термінів діалектології та лінгвогеографії, її предмет, завдання і значення;

- класифікацію українських говорів на основі спільних фонетичних, морфологічних, синтаксичних та лексичних ознак;
 - фонетичні, морфологічні, синтаксичні та лексичні особливості говірок поліського, південно-західного та південно-східного нарічч української мови;
 - відомості з історії української діалектології та лінгвогеографії;
 - основні засади української лінгвістичної географії;
 - діалектні словники, їхнє призначення.
 - будову, структуру, зміст Атласу української мови в трьох томах
- Практичні цілі курсу «Українська діалектологія» вбачаємо у формуванні вмінь:
- аналізувати діалектні тексти на основі фонетичних, морфологічних, синтаксичних та лексичних ознак;
 - визначати, на території якого наріччя і говору вони записані;
 - робити порівняльну характеристику нарічч і діалектів української мови на базі вивчених фонетичних, морфологічних, синтаксичних і лексичних особливостей кожного з них;
 - правильно транскрибувати діалектні тексти із аудіозаписів;
 - користуватися діалектологічними атласами та діалектними словниками.

Вивчення вказаної дисципліни передбачає формування таких **загальних компетентностей**:

- ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 3. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК 5. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 6. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно..
- ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 13. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 14. Здатність проведення досліджень на належному рівні

Вивчення вказаної дисципліни передбачає формування таких **фахових компетентностей**:

- ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.
- ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії української мови.
- ФК 4. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.
- ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, фактів
- ФК 12. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

ПРН 3. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних

	<p>баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.</p> <p>ПРН 9. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.</p> <p>ПРН 13. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.</p> <p>ПРН 16. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.</p> <p>ПРН 21. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.</p> <p>ПРН 20. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p><i>Основна</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Глібчук Н., Костів О. Українська діалектологія. – Львів, «Піраміда», 2023. 552 с. 2. Костів О. Українська діалектологія. (2024). Електронний курс: https://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=5689 3. Українська мова. Енциклопедія. – К., 2000 // http://litopys.org.ua <p><i>Додаткова</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Матвіяс І.Г. Українська мова і її говори. – К., 1990. 2. Бевзенко С.П. Українська діалектологія. – К., 1986. 3. Жилко Ф.Т. Нариси з діалектології української мови. - К., 1966. 4. Аркушин Г. Л. Словник західнополіських говірок: У 2-х т. – Луцьк, 2000. 5. Бідношия Ю., Дика Л. Говірки Бориспільщини: Сучасні діалектні тексти та пам'ятки мови. – Київ: Інститут української мови НАНУ, 2008. – 480 с. 6. Богдан С. Мовлення українських дітей і всесвіт рідного слова / С. Богдан // Дивослово. – 1996. – № 4. – С. 16–21. 7. Глібчук Н., Костів О. Діалектологічні дослідження на кафедрі української мови Львівського університету у ХХ столітті. Збірник наукових праць на пошану професора Теодозія Михайловича Возного. Львів: Растр-7. 2022. С. 350–406 8. Громко Т. Методика вивчення діалектної лексики в школі. <i>Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Сер.: Філологічні науки</i>, 2008, 80: 271-280. 9. Громко Т. Інноваційні підходи до дослідження місцевої діалектної лексики в школі / Тетяна Василівна Громко // Наукові записки ЦДПУ. Серія: Філологічні науки / ред. кол.: О. А. Семенюк [та ін.]. – Кропивницький : Авангард, 2017. – Вип. 151. – С. 154-168. 10. Гуцульські говірки. Короткий словник / За ред. Я. В. Закревської – Львів, 1997. 11. Дуда І. Лемківський словник. – Тернопіль, 2011. 12. Костів О. Лінгвістична географія та діалектологія (розвиток і взаємодія) // “Серце чистее, думка чесная...” Збірник наукових праць і матеріалів на пошану Ірини Ошипко. – Львів, “Левада”. – 2018. – с. 559-570 13. Костів О. Проблемні питання викладання діалектології у вищій школі. Теорія і практика викладання української мови як іноземної. Львів. 2017. Вип. 13. с. 257–263. 14. Костів О. Компетентнісний підхід у викладанні діалектології у вищій школі / О. Костів // Збірник наукових праць на пошану професора Таміли Панько. – Львів, 2021. – С. 343-355 15. Костів О. Українська діалектологія у вищій школі: традиції як основа інноваційності // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – Львів: Львівський національний ун-т, 2024. – Випуск 18. – С. 250-258 16. Лесів М. Українські говірки в Польщі. – Варшава, 1997. – 495 с. 17. Лисенко П.С. Словник поліських говорів. – К., 1974. 18. Мойсієнко В. Історична діалектологія української мови. Північне (поліське) наріччя. – К., 2016. 19. Онишкевич М.Й. Словник бойківських говірок: У 2-х т. – К., 1984. 20. Тищенко Т. Робота вчителя-словесника в умовах говірки // Актуальні проблеми лінгвістики і лінгводидактики: Зб. матеріалів загальноуніверситетської звіт.

	<p>наук. конференції викладачів, аспірантів, студентів. ф. / Т. М. Тищенко. – Умань, 2000. – С. 53–55</p> <p>21. Українські східнослов'янські говірки: сучасні діалектні тексти: навч. посіб. / упоряд.: К. Д. Глуховцева, В. В. Леснова, І. О. Ніколаєнко. – Луганськ, 2011. – 424 с.</p> <p>22. Хобзей Н., Сімович О., Ястремська Т., Дидик-Меуш Г. Лексикон львівський: поважно і на жарт. – Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ, 2009. – 672 с.</p> <p>23. Хобзей Н., Ястремська Т., Сімович О., Дидик-Меуш Г. Гуцульські світи. Лексикон. – Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ, 2013.</p> <p>24. Шило Г. Ф. Наддністрянський регіональний словник. – Львів-Нью-Йорк, 2008.</p>
Тривалість курсу	Один семестр (3)
Обсяг курсу	<p>Поняття української діалектології. Класифікація українських говорів. Історія української діалектології. Лінгвістична географія і її взаємозв'язок з діалектологією. Українська діалектологія в курсі української мови в закладах загальної середньої освіти</p> <p>Загальний обсяг 90 годин, у т. ч. 32 годин лекційних, 16 годин практичних занять і 42 години самостійної роботи.</p>
Очікувані результати навчання	<p>Студенти повинні вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • визначати основні ознаки української діалектології, співвідношення літературної мови та діалектної, • усвідомлювати значущість діалектології для роботи вчителя-словесника в закладах загальної середньої освіти • оперувати основними термінами діалектології (говір, говірка, наріччя, ареал, ізоглоса), • здійснювати класифікацію українських діалектів, класифікувати українські діалекти за генетичною ознакою на давні (старожитні) і новостворені; • оперувати основними термінами лінгвістичної географії, визначати спільне та відмінне між діалектологією та лінгвогеографією, аналізувати концепцію, будову, зміст Атласу української мови в трьох томах; аналізувати фонетичні, морфологічні, синтаксичні та лексичні карти АУМ; • визначати на карті українські наріччя та говори; характеризувати поліське наріччя за діалектними ознаками на різних мовних рівнях • аналізувати говори української мови, виділяти їх ареали, виокремлювати фонетичні, морфологічні, лексичні особливості. <p>Вивчення вказаної дисципліни передбачає формування таких загальних компетентностей:</p> <p>ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 4. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.</p> <p>фахових компетентностей:</p> <p>ФК 13. Здатність екстраполювати національні, етнічні, регіональні соціокультурні цінності та традиції в освітнє середовище в процесі навчання української мови та літератури</p> <p>ФК 15. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.</p> <p>ФК 16. Здатність вільно користуватися філологічною термінологією.</p> <p>програмних результатів навчання:</p> <p>ПРН 1. Використовувати українську мову як державну в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійному спілкуванні.</p> <p>ПРН 4. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології, зокрема для вирішення завдань професійної діяльності.</p>

	<p>ПРН 15. Окреслювати основні проблеми дисциплін, що визначають конкретну філологічну галузь, пояснювати їх взаємозв'язок у цілісній системі знань.</p> <p>ПРН 17. Аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють, здійснювати лінгвістичний аналіз текстів різних стилів і жанрів.</p> <p>ПРН 20. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати мовні факти, інтерпретувати тексти різних стилів і жанрів, добирати відповідний теоретико-методологічний інструментарій.</p>															
Ключові слова	Наріччя, говір, говірка, синхронія, діахронія, ядро, периферія, ізоглоса, ареал, діалектологія, лінгвогеографія, лінгвістична карта, діалектний словник, атлас, зона перехідності, зона вібрацій, діалектна риса, переголос, обниження наголошених голосних, дифтонги, акомодация, парокситонеца, укання, опозиція, історичні зміни.															
Формат курсу	Очний															
Теми	* СХЕМА КУРСУ															
Підсумковий контроль, форма	Іспит															
Пререквізити	Цикл курсів з фонетики і граматики української мови, української лексикології та історичної граматики, загального мовознавства.															
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Курс «Діалектологія» передбачає такі методи навчання: лекція (лекція-презентація, лекція-бесіда, розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, мозкова атака, робота за підручниками (зокрема, шкільними підручниками української мови для НУШ), посібниками, словниками та іншими джерелами інформації, робота з інтернетними публікаціями та матеріалами вебсайтів, аудіо- та відеодемонстрація зразків діалектного мовлення, уміщених на каналі Лабораторії діалектологічних та ономастичних студій філологічного факультету, створення й демонстрування індивідуальних проєктів (відеозаписів зразків мовлення діалектоносіїв та короткий відеозаписів про функціонування діалектизмів), презентацій, вправи й завдання (усні, письмові, проблемні. <i>Форми поточного оцінювання: під час практичних занять</i> (опитування (індивідуальне, фронтальне, перевірка виконаних усних і письмових вправ, завдань, тестування, підготовка презентацій), <i>контроль за самостійною роботою</i> (опитування / тестування з використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle, перевірка виконаних вправ і завдань, захист презентацій, перевірка індивідуальних проєктів), методи лінгвістичного картуграфування дають змогу простежити просторове розміщення говіркових елементів, а інтерпретувати лінгвістичні карти.															
Необхідне обладнання	Проектор, комп'ютер, мультимедійна дошка															
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>РОЗПОДІЛ БАЛІВ ІЗ КУРСУ</p> <table border="1"> <tr> <td>1.</td> <td>Аудиторна робота</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>· Діяльність на практичних заняттях*</td> <td>20 балів</td> </tr> <tr> <td></td> <td>- Індивідуальний проєкт</td> <td>10 балів</td> </tr> <tr> <td></td> <td>· Модульна робота № 1 (<i>Тестові завдання для модульного контролю уміщені на сторінці атестованого курсу в системі електронного навчання:</i> https://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=5689)</td> <td>10 балів</td> </tr> <tr> <td></td> <td>· Модульна робота № 2 (<i>Тестові завдання для модульного контролю уміщені на сторінці атестованого курсу в системі</i></td> <td>10 балів</td> </tr> </table>	1.	Аудиторна робота			· Діяльність на практичних заняттях*	20 балів		- Індивідуальний проєкт	10 балів		· Модульна робота № 1 (<i>Тестові завдання для модульного контролю уміщені на сторінці атестованого курсу в системі електронного навчання:</i> https://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=5689)	10 балів		· Модульна робота № 2 (<i>Тестові завдання для модульного контролю уміщені на сторінці атестованого курсу в системі</i>	10 балів
1.	Аудиторна робота															
	· Діяльність на практичних заняттях*	20 балів														
	- Індивідуальний проєкт	10 балів														
	· Модульна робота № 1 (<i>Тестові завдання для модульного контролю уміщені на сторінці атестованого курсу в системі електронного навчання:</i> https://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=5689)	10 балів														
	· Модульна робота № 2 (<i>Тестові завдання для модульного контролю уміщені на сторінці атестованого курсу в системі</i>	10 балів														

	електронного навчання: https://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=5689	
		50 балів
2.	Екзаменаційна робота (комплексна). Тестові завдання для модульного контролю уміщені на сторінці атестованого курсу в системі електронного навчання: https://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=5689	50 балів
	Загальна кількість балів - 100	100 балів

* Діяльність студента на практичних заняттях викладач оцінює в діапазоні **1–5 балів**, доповнення оцінюються в **1 бал**

У разі відмови від відповіді на практичному занятті бали не нараховуються

Виставлення балів на практичних заняттях:

5 балів:

Студент присутній на занятті, чітко орієнтується в 1 проблемах конкретної теми заняття, знає дослідників і праці з діалектології, може їх аналізувати, знає розміщення говорів і наріч української мови, може аналізувати риси різних говорів, транскрибувати тексти, проводити та брати участь в дискусії, формулювати питання.

4 бали

Студент присутній на занятті, добре орієнтується в проблемах конкретної теми заняття, знає в основному дослідників і праці з діалектології, може їх частково аналізувати, знає розміщення говорів і наріч української мови, може аналізувати деякі риси різних говорів, транскрибувати тексти з незначними помилками, проводити та брати участь в дискусії, формулювати питання.

3 бали

Студент присутній на занятті, частково орієнтується в проблемах конкретної теми заняття, знає деяких дослідників і праці з діалектології, може їх частково аналізувати, знає в основному розміщення говорів і наріч української мови, може аналізувати окремі риси різних говорів, транскрибувати тексти з помилками, проводити та брати участь в дискусії, формулювати нескладні питання.

2 бали

Студент присутній на занятті, погано орієнтується в проблемах конкретної теми заняття, не знає деяких дослідників і праці з діалектології, не може їх аналізувати, погано знає розміщення говорів і наріч української мови, не може аналізувати риси різних говорів, транскрибувати тексти, проводити та брати участь в дискусії, не може формулювати питання.

1 бал

Студент присутній на занятті, не орієнтується в проблемах конкретної теми заняття, не знає дослідників і праці з діалектології, не може їх аналізувати, погано знає в основному розміщення говорів і наріч української мови, не може аналізувати риси різних говорів, не вміє транскрибувати тексти, не бере участі в дискусії, не може формулювати питання, відповідаючи, переважно читає.

	<p>Академічна доброчесність: очікується, що відповіді студентів будуть оригінальними. Виявлення ознак академічної недоброчесності у відповіді студента, незалежно від масштабів плагіату чи обману, є підставою для того, щоб викладач її не зарахував. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Література. Усю літературу, яку студенти не зможуть знайти самостійно, надає викладач виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студентів заохочують до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані за виконання відповідних видів модульних робіт, а також бали, набрані впродовж семестру за виступи на практичних заняттях, участь в обговоренні. При цьому обов'язково враховується присутність на занятті та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом та іншими мобільними пристроями під час занять з метою, не пов'язаною з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до екзамену.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Українська діалектологія як наука, її предмет, завдання і значення. 2. Зв'язок діалектології з іншими науками. 3. З історії української діалектології. 4. Діалектизми та їх типи. 5. Діалектизми в закладах загальної середньої освіти. 6. Методи збирання діалектного матеріалу, методи діалектологічних досліджень. 7. Літературна в діалектна мова як два різновиди загальнонародної мови. Поняття діалектної норми. 8. Класифікація українських діалектів на основі спільних фонетичних та граматичних ознак. 9. Українська лінгвістична географія. 10. Атлас української мови, будова, історія створення. 11. Типи діалектних явищ в українській мові. 12. Запис і дослідження діалектного матеріалу. 13. Кость Михальчук – основоположник української діалектології. 14. Типи лінгвістичних атласів Фонетичні особливості північного (поліського) наріччя української мови. 15. Склад діалектної лексики з погляду її походження. 16. Система термінів діалектології (говірка, говір, діалект, наріччя, діалектне явище, ізоглоса). 17. Діалектні словники. 18. До характеристики діалектних відмінностей у фразеології. 19. Характеристика говорів північного наріччя української мови на різних мовних рівнях. 20. Лексичні особливості поліського наріччя української мови. Словники поліських говірок. 21. Фонетичні особливості північного наріччя української мови. 22. Морфологічні ознаки північного наріччя української мови. 23. Наддністрянський діалект (територія, історія дослідження). 24. Фонетичні ознаки наддністрянських говірок. 25. Лексичні особливості наддністрянського говору. 26. Морфологічні особливості наддністрянських говірок. 27. Проблема походження етноніма “гуцули”. 28. Фонетичні особливості гуцульських говірок. 29. Морфологічні особливості гуцульських говірок. 30. Фонетичні та морфологічні особливості покутсько-буковинських говірок. 31. Проблема походження етноніма “бойки”. 32. Арéal бойківських говірок. 33. Морфологічні особливості бойківських говірок.

	<p>34. Фонетичні особливості бойківських говірок. 35. Лемківський діалект (територія, історія, походження етноніма “лемки”). 36. Фонетичні особливості лемківських говірок. 37. Морфологічні особливості лемківських говірок. 38. Ареал та історія дослідження надсянських говірок. 39. Фонетичні особливості надсянських говірок. 40. Морфологічні ознаки надсянських говірок. 41. Фонетичні та морфологічні особливості волинських говірок. 42. Ареал закарпатських говірок. 43. Фонетичні та морфологічні особливості закарпатських говірок. 44. Фонетичні та морфологічні особливості подільських говірок. 45. Степові говірки (ареал, походження степових говірок). 46. Середньонадніпряньський діалект – основа української літературної мови (дослідники, ареал, історія формування говору). 47. Фонетичні особливості середньонадніпряньського говору. 48. Фонетичні особливості слобожанських говірок. 49. Фонетичні особливості степових говірок Морфологічні особливості середньонадніпряньських говірок. 50. Характерні особливості лексики діалектів. 51. Український діалектний синтаксис та усне літературне мовлення. Типи відмінностей у синтаксисі української діалектної мови.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

СХЕМА КУРСУ

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література	Завдання, год	Термін виконання
МОДУЛЬ І					
1 т.	Українська діалектологія як наука, її предмет, завдання, значення і система термінів. Синхронна та діахронна діалектологія. Поняття діалектної норми. Зв'язок діалектології з іншими науками. Територіальні і соціальні діалекти. Методи збирання діалектного матеріалу. Методи діалектологічних досліджень.	лекція	Глібчук Н., Костів О. Українська діалектологія. – Львів, «Піраміда», 2023. 552 с. Матвіяс І. Українська мова і її говори. – К., 1990.; Жилко Ф.Т. Нариси з діалектології української мови. – К., 1966; Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua ; Жилко Ф.Т. Нариси з діалектології української мови. – К., 1966.	Періодизація вивчення українських діалектів. Найважливіші діалектологічні та лінгвогеографічні праці з української діалектології (В. Ганцов, І Верхратський, Й. Дзензелівський, Б.Кобилянський, Г.Шило, І. Зілинський та ін.). Сучасний етап вивчення українських діалектів. 6 год.	1 т.
2 т.	Класифікація українських діалектів на основі спільних фонетичних, морфологічних, синтаксичних та лексичних ознак. Північне (поліське), південно-західне і південно-східне наріччя української мови. Класифікація українських діалектів за генетичною ознакою на давні (старожитні) і новостворені.	лекція	Глібчук Н., Костів О. Українська діалектологія. – Львів, «Піраміда», 2023. 552 с. Матвіяс І. Українська мова і її говори. – К., 1990.; Жилко Ф.Т. Нариси з діалектології української мови. – К., 1966; Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua ; ;	Класифікація українських діалектів у працях К. Михальчука, В. Ганцова, І. Зілинського, Ф. Жилка, І. Матвіяса 6 год.	2 т.

			Жилко Ф.Т. Нариси з діалектології української мови. – К., 1966.	
2т.	Українська діалектологія як наука, її предмет, завдання, значення і система термінів. Поняття загальнонародної та літературної мови. Поняття діалектної норми. Синхронна та діахронна діалектологія. Територіальні та соціальні діалекти. Діалектологія в закладах загальної середньої освіти.	Практичне заняття	Глібчук Н., Костів О. Українська діалектологія. – Львів, «Піраміда», 2023. 552 с. Матвіяс І. Українська мова і її говори. – К., 1990.; Жилко Ф.Т. Нариси з діалектології української мови. – К., 1966; Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua ; Жилко Ф.Т. Нариси з діалектології української мови. – К., 1966.	
3 т.	Південно-західне наріччя. Групи говорів південно-західного наріччя.	лекція	Глібчук Н., Костів О. Українська діалектологія. – Львів, «Піраміда», 2023. 552 с. Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua ; Атлас української мови : В 3 т.-К.,1984-1992. – Т. I (Вступ); Жилко Ф.Т. Нариси з діалектології української мови. – К., 1966.	
4 т.	Південно-західне наріччя. Групи говорів південно-західного наріччя. Наддністрянський діалект. Ареал наддністрянського говору, історія його дослідження. Поняття «опільського» діалекту. Фонетичні, морфологічні, лексичні особливості.	лекція	Глібчук Н., Костів О. Українська діалектологія. – Львів, «Піраміда», 2023. 552 с. Матвіяс і. Українська мова і її говори. –К.,1990.	

			<p>- С.88-95; Енциклопедія "Українська мова"//www.litopys.org.ua); Говори української мови. Збірник текстів. - С.303-305; 239-243; Шило Г. Ф. Надністрянський регіональний словник. – Львів-Нью-Йорк, 2008. Українські говірки південно-західного наріччя. Тексти / Упорядник та автор передмови Н. М. Глібчук. – Львів, 2005. – 238 с.</p>		
4 т.	<p>Ареал поширення, межі, діалектне членування південно-західного наріччя української мови. Історія досліджень південно-західного наріччя. Надністрянський говір, його ознаки.</p>	Практичне заняття	<p>Глібчук Н., Костів О. Українська діалектологія. – Львів, «Піраміда», 2023. 552 с. Матвіяс І. Українська мова і її говори. –К., 1990. С.58-59, 74-80; Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua; Говори української мови. Збірник текстів. - С. 230 - 236; 13. Українська мова в Галичині: історичний вимір. - Львів, 2011; Українські говірки південно-західного наріччя. Тексти / Упорядник та автор передмови Н. М. Глібчук. – Львів, 2005.; Костів О. Динаміка в системі консонантизму говірок</p>	<p>Розвиток української школи лінгвістичної географії. Робота над Атласом української мови. Ф. Жилко і українська школа лінгвістичної географії. 6 год.</p>	4 т.

			південно-західного наріччя // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – Львів: Львівський національний ун-т, 2006. – Вип. 38 . – Частина I. – С.147-156		
	Модульний контроль		Тестові завдання в системі електронного навчання		
	МОДУЛЬ 2				
5 т.	Гуцульський (східнокарпатський) діалект. Ареал. Історія дослідження говору. Фонетичні, морфологічні, синтаксичні, лексичні особливості.	лекція	Глібчук Н., Костів О. Українська діалектологія. – Львів, «Піраміда», 2023. 552 с. Матвіяс і. Українська мова і її говори. –К.,1990, 74-80; Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua ; Жилко Ф.Т. Нариси з діалектології української мови. – К., 1966.	Проблема походження етноніміма «гуцули». 4 год.	5 т.
6 т.	Покутсько-буковинський говір. Історія походження та виділення. Фонетичні, морфологічні, синтаксичні, лексичні особливості.	лекція	Глібчук Н., Костів О. Українська діалектологія. – Львів, «Піраміда», 2023. 552 с. Матвіяс і. Українська мова і її говори. –К.,1990, 74-80; Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua ; Жилко Ф.Т. Нариси з діалектології української мови. – К., 1966.		
6 т.	Гуцульський (східнокарпатський) діалект. Його ареал. Історія дослідження говору. Проблема походження етноніма	Практичне заняття	Глібчук Н., Костів О. Українська діалектологія.		

	<p>"гуцули". Фонетичні, морфологічні, лексичні особливості. Покутсько-буковинські говірки. Ареал покутсько-буковинських говірок, історія їх дослідження. Фонетичні, морфологічні, синтаксичні, лексичні особливості.</p>		<p>– Львів, «Піраміда», 2023. 552 с. Матвіяс і. Українська мова і її говори. –К., 1990,; Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua; Кобилянський Б.В. Походження східноукраїнського і покутського діалектів (гіпотеза та її обґрунтування) // Наук. зап. Львів. пед. ін-ту. – 1959. – Т.12. – С.3-12.; Хобзей Н., Ястремська Т., Сімович О., Дидик-Меуш Г. Гуцульські світи. Лексикон. – Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ, 2013; Українські говірки південно-західного наріччя. Тексти / Упорядник та автор передмови Н. М. Глібчук. – Львів, 2005.</p>		
7т.	<p>Надсянський говір. Ареал. Історія дослідження діалекту. Сучасний стан надсянських говірок.</p>	лекція	<p>Глібчук Н., Костів О. Українська діалектологія. – Львів, «Піраміда», 2023. 552 с. Матвіяс і. Українська мова і її говори. –К.,1990, Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua; Пшеп'юрська М. Надсянський говір // Праці Українського</p>		

			наукового інституту. – Сер. філол. –Т.44. – Кн.7. – Варшава,1938.	
8 т.	Бойківський (північнокарпатський) говір. Історія дослідження діалекту. Проблема походження етноніма “бойки”.	лекція	Глібчук Н., Костів О. Українська діалектологія. – Львів, «Піраміда», 2023. 552 с. Матвіяс і. Українська мова і її говори. –К.,1990, Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua ; Онишкевич М.Й. Словник бойківських говірок: У 2-х т. – К.,1984.	
8 т.	Надсянський говір. Його ареал. Історія дослідження діалекту. Фонетичні, морфологічні, лексичні особливості. Карпатська група говорів. Бойківський (північнокарпатський) говір. Його ареал. Історія дослідження діалекту. Проблема походження етноніма “бойки”. Фонетичні, морфологічні, синтаксичні, лексичні особливості.	Практичне заняття	Глібчук Н., Костів О. Українська діалектологія. – Львів, «Піраміда», 2023. 552 с. Матвіяс і. Українська мова і її говори. – К.,1990.; Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua ; Говори української мови. Збірник текстів. – К., 1977; Українські говірки південно-західного наріччя. Тексти / Упорядник та автор передмови Н. М. Глібчук. – Львів, 2005; Пшеп'юрська М. Надсянський говір // Праці Українського наукового інституту. – Сер. філол. –Т.44. – Кн.7. – Варшава,1938;	

			Онишкевич М.Й. Словник бойківських говірок: У 2-х т. – К.,1984.		
9т.	Закарпатський діалект, ареал. Поділ закарпатських говірок на 4 групи – боржавські, марамороські, ужанські та верховинські говірки. Історія дослідження закарпатського діалекту. Фонетичні, морфологічні, синтаксичні, лексичні особливості.	лекція	Глібчук Н., Костів О. Українська діалектологія. – Львів, «Піраміда», 2023. 552 с. Матвіяс і. Українська мова і її говори. –К.,1990, Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua ; Панькевич І. Нарис історії українських закарпатських говорів. – Прага,1958. Жилко Ф.Т. Нариси з діалектології української мови. – К., 1966.		
10 т.	Лемківський говір. Його ареал. Історія дослідження діалекту. Проблема походження етноніма “лемки”. Фонетичні, морфологічні, лексичні особливості.	лекція	Глібчук Н., Костів О. Українська діалектологія. – Львів, «Піраміда», 2023. 552 с. Матвіяс і. Українська мова і її говори. –К.,1990, Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua ; Жилко Ф.Т. Нариси з діалектології української мови. – К., 1966.	Карпатська група говорів. Сучасний стан та історія дослідження. 8 год.	10 т.
10 т.	Карпатська група говорів. Середньозакарпатський (закарпатський) діалект. Його ареал. Поділ закарпатських говірок на. Історія дослідження закарпатського діалекту. Фонетичні, морфологічні, синтаксичні, лексичні особливості. Лемківський говір. Його ареал. Історія	Практичне заняття	Глібчук Н., Костів О. Українська діалектологія. – Львів, «Піраміда», 2023. 552 с. Матвіяс і. Українська мова і її говори. – К.,		

	дослідження діалекту. Проблема походження етноніма "лемки". Фонетичні, морфологічні, лексичні особливості.		1990 ; Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua ; Говори української мови. Збірник текстів. – К., 1977; Українські говірки південно-західного наріччя. Тексти / Упорядник та автор передмови Н. М. Глібчук. – Львів, 2005.	
11 т.	Волинсько-подільська група говорів. Подільський говір. Історія дослідження. Фонетичні, морфологічні, лексичні особливості.	лекція	Глібчук Н., Костів О. Українська діалектологія. – Львів, «Піраміда», 2023. 552 с. Матвіяс і. Українська мова і її говори. – К., 1990 ; Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua ;	
12 т.	Волинський говір. Ареал поширення. Історія дослідження. Фонетичні, морфологічні, лексичні особливості.	лекція	Глібчук Н., Костів О. Українська діалектологія. – Львів, «Піраміда», 2023. 552 с. Матвіяс і. Українська мова і її говори. – К., 1990 ; Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua ; Жилко Ф.Т. Нариси з діалектології української мови. – К., 1966.	
12 т.	Волинсько-подільська група говорів південно-західного наріччя. Подільський говір. Історія дослідження. Волинський говір. Ареал поширення. Фонетичні, морфологічні, лексичні особливості	Практичне заняття	Глібчук Н., Костів О. Українська діалектологія. – Львів, «Піраміда», 2023. 552 с. Матвіяс і. Українська мова і її говори. – К., 1990, ; Енциклопедія	

			"Українська мова"// www.litopys.org.ua ; Говори української мови. Збірник текстів. – К., 1977; Українські говірки південно-західного наріччя. Тексти / Упорядник та автор передмови Н. М. Глібчук. – Львів, 2005.		
13 т	Північне (поліське) наріччя української мови. Ареал, походження говорів. Історія дослідження північного наріччя.	лекція	Глібчук Н., Костів О. Українська діалектологія. – Львів, «Піраміда», 2023. 552 с. Українська мова. Енциклопедія. – К., 2000 // http: litopys. org.ua Мойсієнко В. Історична діалектологія української мови. Північне (поліське) наріччя. – К., 2016	Історична основа говорів північного наріччя. 4 год.	13 т.
14 т.	Фонетичні, морфологічні, лексичні, синтаксичні особливості правобережнополіських, лівобережнополіський та середньополіських говірок.	лекція	Глібчук Н., Костів О. Українська діалектологія. – Львів, «Піраміда», 2023. 552 с. Українська мова. Енциклопедія. – К., 2000 // http: litopys. org.ua Мойсієнко В. Історична діалектологія української мови. Північне (поліське) наріччя. – К., 2016		
14 т.	Північне наріччя української мови. Характеристика правобережнополіських, лівобережнополіський та середньополіських говірок.	Практичне заняття	Глібчук Н., Костів О. Українська діалектологія. – Львів, «Піраміда», 2023. 552 с.		

			Українська мова. Енциклопедія. – К., 2000 // http: litopys. org.ua Мойсієнко В. Історична діалектологія української мови. Північне (поліське) наріччя. – К., 2016		
	Модульний контроль		Тестові завдання в системі електронного навчання		
	МОДУЛЬ 3				
15 т.	Характеристика говорів південно-східного наріччя (середньонадніпряньського, степового, слобожанського). Середньонадніпряньський діалект – основа української літературної мови. Ареал середньонадніпряньських говірок, історія їх дослідження. Фонетичні, морфологічні, синтаксичні, лексичні особливості.	лекція	Глібчук Н., Костів О. Українська діалектологія. – Львів, «Піраміда», 2023. 552 с. Матвіяс і. Українська мова і її говори. – К., 1990 ; Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua ; Варченко І.О. Лубенські говірки і діалектна суміжність.– К.,1963. Ващенко В.С. Словник полтавських говорів. – Харків,1960.	Характеристика говорів південно-східного наріччя. 8 год.	15 т.
16 т.	Слобожанський діалект. Його ареал, історія дослідження. Фонетичні, морфологічні, синтаксичні, лексичні особливості.	лекція	Глібчук Н., Костів О. Українська діалектологія. – Львів, «Піраміда», 2023. 552 с. Матвіяс і. Українська мова і її говори. – К., 1990 ; Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua ;		
16 т.	Характеристика говорів південно-східного наріччя (середньонадніпряньського, степового, слобожанського).	Практичне заняття	Глібчук Н., Костів О. Українська діалектологія.		

	Середньонадніпрянський діалект – основа української літературної мови. Ареал середньонадніпрянських говірок, історія їх дослідження. Фонетичні, морфологічні, синтаксичні, лексичні особливості.		– Львів, «Піраміда», 2023. 552 с. Матвіяс і. Українська мова і її говори. – К., 1990 ; Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua ; Варченко І.О. Лубенські говірки і діалектна суміжність.– К.,1963. Ващенко В.С. Словник полтавських говорів. – Харків,1960.	
17т.	Степовий діалект. Його ареал, історія дослідження. Фонетичні, морфологічні, синтаксичні, лексичні особливості.	лекція	Глібчук Н., Костів О. Українська діалектологія. – Львів, «Піраміда», 2023. 552 с. Матвіяс і. Українська мова і її говори. – К., 1990 ; Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua ; Жилко Ф.Т. Нариси з діалектології української мови. – К., 1966.	